

SUDSKO ZASTUPANJE ODRASLIH OSOBA

Što je sudsko zastupanje odraslih osoba?

Punoljetna osoba zbog psihičkog oboljenja ili sličnog oštećenja u određenim pitanjima više nije u stanju odlučivati, a da pritom ne bude izložena opasnosti da bude zakinuta. U tom slučaju zastupaju je zastupnici odraslih. Sud ih imenuje samo ako dotična osoba nema preventivnu punomoć za slučaj gubitka poslovne sposobnosti, nije u stanju sama odabrati zastupnika odraslih, nema potporu bližnjih kao što su članovi obitelji ili je zbog teških životnih uvjeta potrebno takvo rješenje. Imenovanjem sudskog zastupnika ili sudske zastupnice odraslih automatski se umanjuje sposobnost odlučivanja. Prilikom imenovanja zastupnika ili zastupnice odraslih potrebna je i potraga za drugim mogućnostima te potpora.

Tko smo?

Udruženje „VertretungsNetz“ [*Zastupnička mreža*] zalaže se za temeljna prava ljudi sa psihičkim oboljenjem ili drugim intelektualnim oštećenjem. Zaposlenici i zaposlenice udruženja VertretungsNetz pomažu i savjetuju pogođene osobe i njihove članove obitelji – u zastupanju odraslih, ali i u slučaju prisilnog smještaja ili ograničenja slobode u bolnicama, domovima za njegu, ustanovama za djecu i mlade ili ustanovama za osobe s invaliditetom.

VertretungsNetz trenutačno ima urede u svim saveznim zemljama osim u Vorarlbergu, nadstranačko je, općekorisno i neprofitno udruženje koje djeluje po nalogu Ministarstva pravosuđa.

Što nudimo?

Savjetujemo osobe kojima je potrebno zastupanje kao i njihove članove obitelji. Obučavamo osobe koje žele preuzeti ili su preuzele zastupanje bližnje osobe.

Osim toga kao sudski imenovani zastupnici i zastupnice odraslih zastupamo osobe s ograničenom mogućnošću odlučivanja. Sud odlučuje u kojim poslovima zastupamo stranke, npr. kao zastupnici u određenim službama, pri sklapanju ugovora, upravljanju vlastitim novcem ili osiguravanju prikladnog stambenog prostora.

- VertretungsNetz – Erwachsenenvertretung, Patientenanwaltschaft, Bewohnervertretung
- Zentrum Rennweg, Ungargasse 66/2/3. OG, 1030 Wien
- T 01/ 330 46 00, F 01/ 330 46 00-99
- verein@vertretungsnetz.at • www.vertretungsnetz.at
- Vereinsstz: Wien, ZVR: 409593435

Prije svakog sudskog zastupanja po nalogu suda provjeravamo postoji li druga mogućnost kojom bi se zastupanoj osobi omogućilo viši stupanj samoodređivanja. Zakon o zastupanju odraslih predviđa još tri načina zastupanja: preventivnu punomoć za slučaj gubitka poslovne sposobnosti te odabrano i zakonsko zastupanje odraslih. Uz pomoć okoline npr. uz pomoć obitelji ili psihosocijalnih službi pravno zastupanje može se u potpunosti izbjeći.

Kako dolazi do sudskog zastupanja odraslih? Kako se odvija sudski postupak?

1. VertretungsNetz kao udruženje za zastupanje odraslih u takozvanom **clearingu** provjerava životne okolnosti pogođene osobe. Koje poslove treba obavljati i koje je opasnosti moguće utvrditi? Pri čemu je potrebna pomoć kako bi sposobnost odlučivanja bila što samostalnija? Postoje li mogućnosti za pomoć okoline, ustanova, službi i udruga? Cilj je po mogućnosti spriječiti sudsko zastupanje odraslih i pronaći odgovarajuću pomoć ili zastupanje.
2. Sud na temelju izvješća clearinga odlučuje nastavlja li se postupak ili ne. Ako se nastavlja, pogođena se osoba poziva na **prvo saslušanje**. Za daljnji se tijekom postupka imenuje pravni savjetnik koji zastupa interese pogođene osobe i podupire je. U hitnim se pitanjima tijekom postupka imenuje privremena/privremeni zastupnica/zastupnik odraslih. Sud od liječnice ili liječnika može zatražiti vještačenje o tome je li sposobnost odlučivanja pogođene osobe ograničena. I za to je moguće podnijeti zahtjev.
3. Sud provjerava sve postojeće informacije, a za savjetovanje može pokrenuti usmeni sudski postupak. Za taj je sudski postupak također moguće podnijeti zahtjev. Postupak završava **odlukom (presudom)** kojom se odlučuje imenuje li se i u kojem opsegu sudski zastupnik ili sudska zastupnica. Sudskog je zastupnika ili zastupnicu odraslih moguće imenovati samo za trenutačne zadaće koji moraju biti detaljno opisani.

Što je ograničeno odobrenje?

Osobe sa sudskim zastupnikom ili sudskom zastupnicom za odrasle u načelu imaju sposobnost odlučivanja u pravnim stvarima. Međutim, sud može prihvatiti činjenicu da si osoba svojim ponašanjem može nanijeti ozbiljnu i veliku štetu. U tom je slučaju moguće odrediti da je u pravnim poslovima ili sudskom postupku iznimno potreban pristanak sudske zastupnice ili sudskog zastupnika odraslih. Bez njezina/njegova

pristanka postupci zastupane osobe nisu valjani. Pravni poslovi i sudski postupci za koje postoji ograničeno odobrenje moraju biti točno određeni i opisani.

Koje su obveze sudskog zastupnika / sudske zastupnice odraslih?

Zastupnica/Zastupnik odraslih mora barem jedno mjesечно osobno stupiti u kontakt sa strankom. Stranku treba na vrijeme obavijestiti o svim namjeranim odlukama kako bi imala mogućnost iznijeti svoje mišljenje. Mišljenje se u načelu treba uzeti u obzir.

Barem jednom godišnje sudu u izvješću o životnim okolnostima treba navesti koliko se često i na koji način uspostavlja kontakt. Potrebno je navesti i konkretne poslove zastupanja u okviru područja djelovanja. Na temelju toga se odlučuje za koje je poslove još potrebno zastupanje. Ako je zastupnica/zastupnik odraslih odgovoran i za upravljanje dohotkom i imovinom, potrebno je sastaviti i račun skrbništva. Za članove obitelji postoje jednostavniji načini. Za osobito važne odluke (npr. o preseljenju u dom za njegu ili prodaji nekretnina) potrebno je sudsko odobrenje.

Kada završava sudsko zastupanje odraslih osoba?

- kad ga sud ukine (npr. obavljenom zadaćom ili prestankom preduvjeta).
- nakon tri godine - u zasebnom ga je postupku moguće obnoviti.
- kad zastupana osoba premine.

Koliko stoji sudsko zastupanje odraslih osoba?

Sudska zastupnica / sudski zastupnik na sudu može podnijeti zahtjev za obeštećenje i naknadu troškova (npr. za putne, telefonske i poštanske troškove). Za obeštećenje mu/joj u pravilu pripada 5 % neto dohotka zastupane osobe. Pritom se ne obračunavaju namjenski prihodi kao što su npr. doplatak za njegu, dječji doplatak ili pomoć za podmirenje troškova stanovanja. Ako imovina zastupane osobe prelazi 15.000 eura, zastupnica/zastupnik može zatražiti 2 % imovine (umanjene za oslobođeni dio dohotka od 15.000 eura). O stvarnoj visini obeštećenja odlučuje sud.

Za bližnjega ili za mene donedavno je bila imenovana pravna zastupnica / bio imenovan pravni zastupnik. Što se događa prema novom zakonu?

Sva se pravna zastupanja automatski prenose na sudska zastupanja odraslih, pravne zastupnice i pravni zastupnici postaju sudske zastupnice i sudski zastupnici odraslih. Dana 1.1.2024. prestaju sva prenesena pravna zastupanja ako nije pokrenut sudski postupak obnove zastupanja. Za sve osobe za koje je prije 1.7.2018. bila imenovana pravna zastupnica / bio imenovan pravni zastupnik na snazi je ograničeno odobrenje do 30.6.2019. godine.

Zastupane osobe u svakom trenutku mogu podnijeti zahtjev za ukidanje sudskog zastupanja odraslih i ograničena odobrenja. Moguće je pripremiti prijelaz na drugi oblik zastupanja (odabrano ili zakonsko zastupanje odraslih). Rado ćemo Vas savjetovati.

Više informacija i kontakt

Podatke za kontakt i više informacija pronaći ćete na našoj internetskoj stranici:

www.vertretungsnetz.at